

Interview met Claude Pellerin shihan (7^e dan)
Zomerschool 14 juli 2018
Jan Gerrit Post en Dimme van der Hout

Wanneer bent u begonnen met aikido, waar en bij welke leraar?

Ik ben begonnen in oktober in 1968 in het dorpje Marignane bij Tamura-sensei. Ik was net begonnen met de universiteit en dat was het jaar waarin er in Frankrijk allerlei demonstraties en protesten waren. Toen ik na dat jaar in het tweede jaar van de universiteit kwam, dacht ik dat het goed was om maar eens iets te gaan doen. Toen ben ik aikido gaan volgen bij Tamura-sensei.

Dat betekent dat u dit in oktober dit jaar al 50 jaar aan aikido doet.

Goh! Dat is waar! Dat is al lang hè?

Is aikido in die 50 jaar voor uw gevoel veel veranderd?

Aikido is niet veranderd, maar wel de beoefening ervan. Ook ik ben veranderd. Net zoals Tamura-sensei gedurende zijn carrière veranderde. Het aikido van Tamura werd steeds eenvoudiger en effectiever. Bondiger en meer gereduceerd.

Ik zelf ben steeds minder kracht gaan gebruiken, minder beweging en effectiever aikido gaan beoefenen.

Het is de mens die zich in het beoefenen van Aikido ontwikkelt.

Heeft u het gevoel dat aikido in al die jaren minder martiaal is geworden?

Aikido is minder demonstratief en meer martiaal geworden. Vaak verwarren mensen geweld en martiaal met effectief. Tamura was niet gewelddadig, maar zeer effectief.

U geeft veel internationale stages. Is het soort studenten veranderd in die 50 jaar? Zijn ze minder martiaal geworden, meer recreatief?

Ik kom veel soorten mensen tegen met vele achtergronden en motieven. Maar allen zijn integer in hun beoefening. Het is aan de docent om zich aan te passen aan de beoefenaar, man, vrouw of kind. Dat is voor mij als leraar een heel verrijkende ervaring. Aikido is aikido, maar ik moet me toch steeds aanpassen.

Het werk van een docent is om de kamiza te bewaken; daar staat 'aikido' geschreven. Daarna moet je het als docent aanpassen aan de mensen die komen trainen.

En welke rol heeft Japan nu in het bewaken van aikido?

Doshu bewaakt het aikido. De Japanse tekens van het woord Doshu (道主) betekenen letterlijk betekenen 'weg' of 'de leer' (道 dō) en 'heer' of 'centrale figuur' (主 shu).

Doshu is dus de bewaker van de weg.

Aikido komt uit Japan, en is ontstaan uit de unieke Japanse cultuur, de taal. Zijn wij als westerlingen wel in staat om dat goed te begrijpen?

Het is belangrijk om de Japanse cultuur te naderen. Veel dingen zijn hetzelfde, maar veel dingen zijn ook anders. De cultuur van de samurai, het ridderlijke en de moraal binnen die cultuur, die zij nog steeds hebben, hadden wij een aantal eeuwen geleden ook. Maar daarnaast is er nog de spirituele kant, zoals Morihei Ueshiba (O'Sensei) dat ook in zijn aikido integreerde. Dat is weer een heel ander niveau.

Daarmee heb je het horizontale (het aardse) en het verticale (het spirituele). Het is de mens die daar tussenin staat, tussen hemel en aarde.

In de dojo van Tamura in Bras, plaatste Tamura-sensei ieder jaar een nieuwe kalligrafie. En iedere keer dat er werd geoefend, werd er naast O'sensei ook naar die kalligrafie gebogen. O'sensei had ons de spirituele richting binnen het aikido gewezen, die kalligrafie gaf gedurende een jaar richting aan de beoefening.

En het aardse, is dat ook buiten de tatami te vinden?

Aikido is zowel aards als spiritueel, het is de mens die daar tussenin staat. Zo is de oefening *Torifune* ook een overgang van het aardse naar het spirituele. Je roeit eigenlijk naar de spirituele wereld.

Aikido is dus eigenlijk een zoektocht naar een ideaal.

Tamura sensei zei daarover: "O'sensei, Morihei Ueshiba, is de eerste doshu. Kisshomaru Ueshiba is onze tweede doshu en Moriteru Ueshiba is onze derde doshu. We streven een ideaal na, op het kruis van het kruis van de horizontale en de verticale lijnen, het aardse en spirituele - een ideaal dat we niet zullen bereiken.

De dojo is de plaats waar je aikido beoefent, maar dat is een bevoorrechte plek. Na het oefenen, is er nog steeds dezelfde oefening. Ook als je de dojo uitstapt.

Je leert in de dojo, maar daarbuiten leer je nog veel meer. Het is een wisselwerking.

Als je al zo lang aikido beoefent, op zo'n hoog niveau, hoe leer je dan zelf nog?

Dat is helemaal geen hoog niveau, het is gewoon aikido. In iedere situatie leer je gewoon weer. Ik heb van Tamura-sensei geleerd, en wat ik heb geleerd, ben ik gaan doen. Maar pas nu begin ik een beetje te begrijpen wat ik doe. Toen Tamura-sensei er nog was, waren er zaken die ik niet begreep, en nu denk ik soms dat ik ze een beetje snap.

En omdat ik nu zelf les geef, moet ik het voor een ander op orde krijgen. Ik kijk voortdurend of het werkt of niet. En hoe moet ik dat dan rechtbreien? Hoe doe ik het eigenlijk zelf? En doet die aikidoka eigenlijk niet precies wat ik doe, dus doe ik het wel goed?

Is lesgeven dan een spiegel? Bijna een metaforische uke?

Ja, een beetje van alles. Lesgeven is bijna een levend iets; je moet niet gefixeerd zijn in je techniek. Zo ontstaan er voortdurend nieuwe dingen.

Heeft u een favoriete techniek?

Eigenlijk wat we deze stage oefenen (maakt de beweging van het snijden met een zwaard). Werken op je centrum. Van iets... naar leegte.

Uit de leegte ontstaat vanzelf de beweging.

We komen bijeen, en dan opeens is er leegte.

Heeft u nog advies voor beginners? Of misschien wel gevorderden?

Beginners en gevorderden zijn eigenlijk niet echt verschillend. We hebben allemaal dezelfde voeding nodig. Er is geen verschil. Het is voor beginners belangrijk dat de sensei én de gevorderden goed op hen letten, om hun een goed model aan te bieden.

Het eerste beeld is erg belangrijk.

Is dat waarom u altijd zo bewust de tatami op stapt, bijna als een ritueel?

Aikido begint bij mij al met het aantrekken van mijn hakama. Zodra ik de knoop in de koorden van mijn hakama leg, begint de oefening al. Alles is eigenlijk een oefening, misschien is zelfs sterven wel een oefening.

Daarom gebruiken we het woord keiko voor de beoefening in plaats van 'training'. De Japanse tekens van het woord keiko (稽古) betekenen 'leren' of 'overdenken' (稽 kei) en 'het oude' (古 ko): het oude overdenken. Dus herhalen, terwijl je dat bewust vergelijkt met hoe het daarvoor ging.

Aikido begint dus eigenlijk al lang voor de techniek en eindigt lang daarna.